

Her-entingen tegen Pseudo Vogelpest (NCD) op “Het Spelderholt”

A. van Voorst, diergezondheidszorg op “het Spelderholt”

Pseudo Vogelpest of NCD is een gevreesde virusziekte, waartegen een entverplichting geldt. Na het uitbreken van de ziekte in het zuiden van Nederland is al het volwassen pluimvee op “Het Spelderholt” opnieuw geënt. Dit levert hoge titers tegen NCD op en heeft bij jongedieren geen negatieve effecten op de eiproduktie. Oudere hennen blijken gevoeliger te zijn. Een goed uitgevoerde her-enting geeft langdurig hoge NCD-titers.

Historie

In 1950 is Nederland voor het eerst geconfronteerd met de virusziekte New Castle Disease (NCD). Ook in 1970 en 1971 is ons land getroffen door een kwaadaardige vorm van Pseudo Vogelpest en in 1992 en 1993 gebeurde dat opnieuw.

Klassieke NCD-verschijnselen zijn ademnood met schreeuwen, zenuwafwijkingen aan hals en kop, verlammingen, grasgroene diarree en eieren met een afwijkende schaalkleur.

Het virus verspreidt zich vooral door contact via mens, dier en materieel. Een geïnfecteerd koppel dieren kan het virus wekenlang uitscheiden en het virus kan bij koud weer enige maanden in leven blijven.

Sinds begin september 1992 het eerste geval van Pseudo Vogelpest is vastgesteld, zijn tot maart 1993 in totaal 50 infecties geconstateerd. Hierdoor moesten in (Zuid) Nederland meer dan 2 miljoen dieren geruimd worden.

Eind september, begin oktober 1992 is de pluimveestapel in heel Nederland ‘voor de voet weg’ geënt en de verplichte NCD-ent-schema’s zijn daarna tweemaal aangescherpt en recent op 1 mei 1993 bijgesteld.

Dat de besmettingsdruk hoog blijft blijkt, als half juli 1993 het 51e geval van Pseudo Vogelpest in Nederland wordt vastgesteld en helaas staat deze uitbraak niet op zichzelf.

Een kuiken met een ‘draaihals’, één van de verschijnselen van Pseudo Vogelpest.

Maatregelen op “Het Spelderholt”

De eerste maatregel half september 1992 is een algemene bezoekersstop, een verbod op bedrijfsbezoeken van Spelderholtmedewerkers en afspraken om de hygiëne extra in acht te nemen. Vanaf het late najaar mag alleen in enkele gebouwen bezoek ontvangen worden en vanaf begin januari is extern bedrijfsbezoek onder voorwaarden toegestaan. De bezoekersstop aan de stallen is tot op heden van kracht en alleen onder stringente voorwaarden mogen mensen van buiten de stallen in.

Op 7 en 9 oktober 1992 is al het volwassen pluimvee overgeënt.

"Het Spelderholt" heeft de aangescherpte NCD-entschema's gevolgd en werkt nu volgens het bijgestelde landelijke entschema van 1 mei 1993.

Wanneer opnieuw enten?

In het huidige entschema voor reproductiedieren en hennen van legrassen staat dat vervolgvaccinaties om de twee maanden moeten plaatsvinden, tenzij de gemiddelde HAR NCD-titer van de koppel 8,5 of hoger is. De HAR-titer dient bepaald te worden aan de hand van bloedonderzoek of eionderzoek. Een HAR-bloedtitertiter kan wat hoger uit vallen dan een HAR-eititer. Bij een HAR-titer van 8,5 wordt verwacht dat de bescherming tegen NCD voldoende is.

De her-enting op "Het Spelderholt"

De afgeënte volwassen dieren van het COVP zijn op 7 oktober 1992 overgeënt en die van het PP op 9 oktober. Alle volwassen dieren zijn opnieuw geënt, ongeacht NCD-titer en wijze van afenten. De her-enting is verricht door middel van een atomist.

Bij 15 verschillende proefeenheden in 6 verschillende stallen is de reactie van de HAR NCD-titer en de eiproduktie op de her-enting nagegaan. De NCD-titers zijn bepaald door middel van ei-onderzoek net voor de her-entingen, 4 weken na en 11 weken na de her-entingen. De eiproduktie is gevolgd van circa 1 week voor tot 3 weken na de her-entingen.

Het effect van de her-enting tegen NCD

In de tabel staan de effecten van de her-entingen op NCD-titer en eiproduktie weergegeven.

Tabel: effecten her-enting op HAR NCD-titer en eiproduktie.

Stal/soort/ huisvesting**	Leeftijd in wkn.	Afgeënt aan eind opfok*	HAR NCD - titer		Produktie % per week				
			Voor	Na 4 wkn	Na 11 wkn	week 0	week 1	week 2	week 3
L21 / Bruin/E	25	A	7,5	9,8	9,3	93,0	93,9	95,9	94,1
L22 / Bruin/E	25	A	7,0	9,5	9,3	95,7	92,9	94,0	94,9
L23 / Bruin/E	25	A	7,6	9,1	9,0	90,9	92,0	92,5	92,8
L1 / Wit/B	32	I	8,3	9,6	9,0	85,8	89,3	88,6	88,7
L1 / Corn./B	38	I	9,3	9,8	9,2	50,2	50,2	47,1	48,3
P7 / Vkod/GR	43	I	9,3	9,8	9,5	59,0	55,0	54,1	54,0
P5 / Bruin/B	58	A	8,5	9,4	9,5	83,0	79,9	82,8	81,1
P5 / Wit/B	58	A	7,0	9,6	9,0	89,7	85,0	88,6	87,1
B81 / Wit/GR	60	I	8,0	10,0		79,8		71,2	
B82 / Wit/GR	60	I	8,7	10,0		75,6		70,4	
B83 / Wit/GR	60	I	8,8	10,0		78,8		73,8	
O31 / Wit/E	67	A	6,6	9,8	8,8	83,6	79,7	77,9	80,9
O32 / Wit/E	67	A	6,6	9,6	9,3	82,6	79,5	79,1	80,5
O33 / Bruin/E	67	A	7,0	9,2	9,1	76,3	75,1	73,6	75,1
O34 / Bruin/E	67	A	6,9	9,4	8,8	77,1	73,4	73,6	74,6

*A= atomist, I = injectie / ** E = etage-systeem, B = batterij, GR = grond/rooster

In stal L₂₁, L₂₂, L₂₃, P_{5B}, 033 en 034 zitten bruine dieren; in Liw, P_{5W}, B₈₁, B₈₂, B₈₃, 031 en 032 witte (fok)dieren; in L_{1C} Cornish fokdieren en in P7 vleeskuikenouderdieren (vkod). De dieren in P7 en B₈₁t/m B₈₃ hebben een grond/rooster-huisvesting, die van L₂₁t/m L₂₃ en 031 t/m 034 bevolken een etagesysteem en de rest zit op een batterij.

Tijdens de her-enting varieert de leeftijd van 25 tot 67 weken, terwijl de tabel ook weergeeft of de dieren aan het eind van de opfokafgeënt zijn met een atomist of met een injectie.

Vóór de her-enting blijken de eititers van de geïnjecteerde dieren, ongeacht de leeftijd, over het algemeen hoger dan van de met een atomist afgeënte dieren. Afenten met een injectie is gewoonlijk effectiever en geeft een langduriger effect.

De atomist her-enting levert na 4 weken in alle gevallen gemiddelde eititers van boven de 9, waarbij opgemerkt moet worden dat titerwaarden boven de 10 als 10 weergegeven worden en dat er geen titerwaarden beneden de 7 zijn voorgekomen. Elf weken na de her-enting is de gemiddelde eititer gemiddeld slechts 0,4 titerwaarde gedaald; wel lijkt de eititer bij de witte hennen wat sneller te dalen dan bij de bruine hennen.

De dieren in de diverse stallen zijn geruimd tussen begin december 1992 (B₈₁ t/m B₈₃) en

eind april 1993 (L_{1W}/L_{1C}). De tussentijds bepaalde bloedtiters liggen gemiddeld allemaal boven de 8,5, zodat vervolgentingen niet aan de orde zijn geweest.

Een goed uitgevoerde her-enting tijdens de legperiode blijkt langdurig hoge titers te geven en de wijze van huisvesten lijkt hierop niet van invloed.

De eiproduktie is weergegeven van 1 week voor de her-enting (week 0) tot 3 weken erna (week 1, 2 en 3).

Bij de jonge koppels tot 38 weken is geen effect waarneembaar; de eiproduktie blijft op hetzelfde peil. Bij de wat oudere koppels is wel effect aanwezig. P7 en B₈₁t/m B₈₃ zakken tot meer dan 5% in produktie en herstellen zich niet meer. Mogelijk dat de gezondheidsstatus hier debet aan is. In beide stallen hebben de dieren in het begin van de legperiode last gehad van coccidiosis en necrotische enteritis. In P_{5B}/P_{5W} en 031 t/m 034 daalt de eiproduktie tijdelijk met circa 3 procent en komt, rekening houdend met de leeftijd, weer op peil. Het verlies bij de oudere hennen is echter meer dan alleen een (tijdelijke) legdaling. Vooral bij de oudste hennen in 031 t/m 034 liep de schaalkwaliteit (tijdelijk) terug. Zichtbare gevolgen waren ontkleuringen van de schaal en meer breuken/kneuzen, haarscheuren, zandkoppen en windeieren.

Conclusies

Een zorgvuldig uitgevoerde her-enting met de atomist geeft bij afgeënte dieren een langdurig hoge HAR NCD-titer van boven de 8,5.

Bij de jonge dieren zijn geen effecten op de eiproduktie waar te nemen.

Hennen in de tweede helft van de produktieperiode zijn gevoelig voor een her-enting, waardoor produktieverlies en een verminderde schaalkwaliteit kunnen optreden.

Tenslotte; het huidige ent-schema legt een ontdekken, waarbij alle leg- en reproductiedieren afgeënt worden met een injectie. Misschien is het hierbij niet nodig dat de dieren in de tweede helft van de produktieperiode overgeënt moeten worden. De leghennen, die kortgeleden in stal P5 zijn opgezet, zijn hun produktieperiode in ieder geval gestart met bloedtiters hoger dan 10. □